

pasning, boligplanlægning, om husassistenter og ungpigekultur. Men hvor tit er det de samme kvinder, artiklerne omhandler?

Hanne Caspersen bekender sig i sin artikel til en subjektiv metode, byggede på erfaring og indlevelse, men uden forkastelse af kildekritik. Det kunne være spændende at høre, om de andre forfattere er enige, for ingen af dem tager stilling til den subjektive metode i deres artikler, hvor Inger Lise Jensen skriver om »Kampen om moderskabet«, Anette Borchorst om moderskab og børnepasning, Elisabeth Sonnichsen om kvinder og boligplanlægning, Kirsten Geertsen om forsørgerbegrebet, Lene Mørk Hansen om husassistenternes forhold, Hilda Rømer Christensen om ungpigekultur i provinsen og Inger Svane om kvindehistorie i gymnasiet.

Det bedste kommer – som så ofte – til sidst: en fyldig (ca. 70 sider) kommenteret bibliografi af Hanne Rimmen Nielsen, som vil være til stor hjælp for alle, der interesserer sig for kvinders vilkår i hjem og på arbejdsplads i mellemkrigstiden.

De, der ud fra indledningen kunne fristes til at tro, at det så var 30'erne, der skabte »den frigjorte kvinde« og »kvinden på arbejdsmarkedet«, vil dog andre steder i bogen få noget andet at vide og forstå, at det virkelig kun var kimen, der var lagt. Således konkluderer Inger Lise Jensen, at det snarere end den frigjorte kvinde var »den fornuftige mor«, der gik ud af 30'erne; og Anette Borchorst er på samme linje, bl.a. fordi krisen i 30'erne gjorde det sværere at acceptere, at gifte kvinder »tog arbejdet fra mændene«, og fordi store dele af befolkningen faktisk mente, at kvinderne skulle passe deres egne børn, og at de også var de bedste til det!

Tove Elklit

Peder Hove: *På vingerne for Danmark*. (Hernov, 1985). 120 s. ill., 98,- kr.

Under titlen »På vingerne for Danmark« har Peder Hove samlet en buket af dels vestallierede flytogter over Danmark 1940-45 dels af enkelte danskes frivillige indsats i Royal Air Force i samme tidsrum.

Under den sidste kategori hører beretninger om Jørgen Thalbitzers, Kjeld Rønhofs og Kaj Birksteds meriter i det berømte Spitfire jagerfly. Birksted opnåede, som det vil være nogle bekendt, en rang af oberst og blev højt dekoreret for et usædvanligt højt antal togter og nedskydningen af 8 tyske fly.

Medens danskes indsats i Royal Air Force trods alt som historisk emne må karakteriseres som begrænset er der langt større dybde i den vestallierede luftaktivitet over Danmark – et emne som dog har været udpræget forsømt i faghistoriske kredse. Ganske besynderligt al den stund, at i det omfang den rent militære krig blev ført ind over Danmark, var det de vestallierede flystyrker, som gjorde det. Peder Hove er klar over emnets omfangsrighed og beder derfor om, at hans skildringer betragtes som »historiske glimt og ikke som egentlig historieskrivning«. Netop *glimtvis* berettes om forskellige typer operationer over Danmark: Om minelægninger (de danske farvande hørte til de mest intensivt minerede overhovedet, og minelægningen var i retrospektiv det britiske bombekommandos mest succesfulde indsats), om natlige overflyvninger til og fra mål i Tyskland og tyske modforanstaltninger i og over Danmark for at stoppe disse aktiviteter. Der berettes endvidere om jagertogter over Danmark, de såkaldte »Intruder« patruljer, og kendte enkeltangreb, som f.eks. angrebene på Kollegierne ved Århus Universitet og Shellhuset i København fremdrages.

Medens Peder Hoves bog for mange vil slå portene op for en ny verden, er der intet nyt under solen for den efterhånden ganske store kreds af flyvehistorisk interesserede. Denne vil nemlig med både lup og passion have studeret den litteratur, som Peder Hove bygger sine skildringer på. For danske flyveres indsats i RAF drejer det sig primært om to uopdrivelige biografier fra 1945: K. Rønhofs »Vi startede fra England« og B. Thalbitzers »Med RAF for Danmark«. Med hensyn til den vestallierede luftaktivitet over Danmark øser Peder Hove af Anders Bjørnvads store registreringsarbejde »Faldne Allierede flyvere« og ikke mindst af den lunde strøm af britiske værker om luftkrigen. Peder Hove vil derfor ikke indlægge sig megen hæder for sit kildearbejde. Bogens store styrke ligger i hans evne til at kombinere sine egne erfaringer som tidligere kampflyver med et udpræget skribenttalent. Denne syntese har resulteret i engagerede, indlevelsfulde og spændende personskildringer og situationsbilleder, som appellerer til et bredt publikum.

Med Peder Hoves eget eksplicite udgangspunkt kan man dårligt kritisere bogen for dens manglende analyse og dens ofte overfladiske behandling af væsentlige aspekter. Derimod optræder »smuttere«, som sagtens kunne være undgået: Et »Intruder« angreb mod Ålborg 17. maj 1944, som resulterede i adskillige ødelagte tyske fly dels i luften dels på jorden, fejldateres. Angreb på tog og anden trafik udført af en amerikansk jagereskorte 27. august 1944 karakteriserer Peder Hove som »Intruder« angreb, hvilket var noget ganske anderledes. Lidt større omhu ville også have forhindret, at en gammel myte blev kolporteret endnu engang. Tyskerne benævnte *ikke* de staniolstrimler, som blev anvendt af briterne for første gang under de store bombardementer af

Hamborg i sommeren 1943 for »Düppel«, fordi et britisk fly lastet med disse styrtede ned ved Dybbøl 25. juli 1943, men fordi tyskerne *selv* eksperimenterede med dette effektive middel mod radar på et gods som hed Düppel. Denne oplysning kunne Peder Hove have fundet i en bog, som optræder på hans litteraturliste.

Andre fejl igen skyldes manglende kildegrundlag. F.eks. karakteriseres en række angreb i Vestjylland i foråret 1941 som et britisk forsøg på at lægge hindringer i vejen for den tyske Norges trafik. Den egentlige baggrund for disse angreb er beskrevet i et nyligt nummer af dette tidsskrift. Den nærmest novellistiske stil kolliderer af og til med kendsgerningerne, og giver sig løjerlige udslag. Et eksempel: 13. august 1940 forsøgte 12 Blenheim bombemaskiner at angribe Ålborg flyveplads. De 11, som nåede frem blev alle skudt ned. Et fly vendte om, inden angrebet satte ind – angiveligt på grund af motorvanskeligheder – og kom derfor helskindet hjem. Om besætningens tanker og følelser i den anledning skriver Peder Hove: »Besætningen ærgrer sig; nu kan man bare gå rundt og vente på, at kammeraterne skal returnere. Men ventetiden bliver lang. Den bliver uhyggelig lang.« Med til historien hører dog, at den pågældende pilot efter togtet blev stillet for en krigsret, fordi man mente, at han efterhånden havde for mange »early returns«.

Peder Hove holder sig absolut ikke indenfor faghistoriskeres slagte sti. Gud ved, om det bl.a. er derfor, man føler sig så godt underholdt gennem de 120 luftige og letlæste sider?

Henrik Skov Kristensen

Carsten Petersen: *Luftkrig over Danmark, Bind I september 1939-maj 1940*. (Bollerups Boghandels Forlag, 1985). 99 s., ill., 148,- kr.